

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle

Viite: Lausuntopyyntö koskien säteilylain kokonaisuudistusta (STM100:00/2016 & STM24/2016) 21.11.2016

Helsingin yliopiston fysiikan laitoksen lausunto koskien säteilylain kokonaisuudistusta

Kiitämme mahdollisuudesta ottaa kantaa suunniteltuun säteilylain kokonaisuudistukseen.

Perustelutekstin ja BBS-direktiivin perusteella ainoa velvoittava tekijä lainsäädännön uudistukselle ovat BBS-direktiivissä määritellyt asiat, jotka ovat ristiriitaisia tai osin puutteellisia Suomen nykyisessä lainsäädännössä. Viittaukset kansainvälisten järjestöjen suosituksiin eivät ole velvoittavia ja mainitut suositukset on otettu huomioon jo BBS-direktiivissä, joten perustelutekstin viittaukset suosituksiin ovat nähdäksemme tarpeettomia.

Suomessa on toimiva säteilylainsäädäntö, jota tulee muuttaa vain sen verran kuin BBS-direktiivi edellyttää. Uuden lain tulee olla yleistasoinen, jossa ei määrätä liian yksityiskohtaisia velvoitteita toiminnanharjoittajille. Luonnoksessa olevia yksityiskoh-
tia tulee siirtää perusteellisemmin muotoiltuna asetustekstiin tai tuleviin säteilyturva-keskuksen määräyksiin. Säteilyasiantuntijan ja säteilyvastaavan koulutuksen omaavat henkilöt ovat olemassa nykyisessä järjestelmässämme eikä ole tarkoituksenmukaisista lähteistä lisäkouluttamaan henkilöstöä, jolla on asianmukaisesta toiminnasta mahdollisesti vuosikymmenien kokemus.

Ionisoimatonta säteilyä koskevassa osassa viitataan kansainvälisiin suosituksiin, jotka eivät ole lakitasolla velvoittavia. *"Euroopan maissa on menossa vastaavia uudistushankkeita myös ionisoimattoman säteilyn osalta. Kyselytutkimusten tuloksia on käytettävissä jo nyt, mutta tieto vanhenee nopeasti."* Asian ollessa eurooppalaisella tasolla selvitys- tai valmisteluvaiheessa tätä ei ole syytä sisällyttää ollenkaan nyt lausunnolla olevaan säteilylain kokonaisuudistukseen.

Kaiken kaikkiaan lakiuudistus tuo toiminnanharjoittajille velvoitteita, joiden kustannusvaikutuksia ei ole riittävästi arvioitu. Direktiivistä johdetut uudet "virkanimikkeet" tuovat väistämättä kustannuksia koulutuksen ja käytännön järjestelyjen myötä. BBS-direktiivin vaatimus uusista "virkanimikkeistä" voidaan lakitekstissä hyvin sivuuttaa

Fysiikan laitos
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Institutionen för fysik
Matematisk-naturvetenskapliga fakulteten

Department of Physics
Faculty of Science

PL 64 (Gustaf Hällströmin katu 2), 00014 Helsingin yliopisto
Puhelin 02941 50600, faksi 02941 50610, www.physics.helsinki.fi/

PB 64 (Gustaf Hällströms gata 2), FI-00014 Helsingfors universitet
Telefon +358 2941 50600, fax +358 2941 50610, www.physics.helsinki.fi/

P.O. Box 64 (Gustaf Hällströmin katu 2), FI-00014 University of Helsinki
Telephone +358 2941 50600, fax +358 2941 50610, www.physics.helsinki.fi/

toteamalla, että nykyinen ST-ohjeen mukainen säteilyn käytön turvallisuudesta vastaava johtaja omaa sekä säteilyturvallisuusasiantuntijan että säteilyturvallisuusvastaavan henkilön pätevyudet omalla pätevyysalallaan. Tällöin ei koituisi mitään lisäkustannuksia tai lisäkoulutustarvetta.

"Säteilyturvallisuusdirektiivin mukaista pätevyyttä ja siihen johtavaa koulutusta ei ole aiemmin ollut Suomessa, joten kyseessä on uuden ammattikunnan synnyttämisestä." Tosiasia on kuitenkin, että Suomessa kyseinen ammattikunta on olemassa, mutta ammattinimikkeet ovat erilaiset. Lain uudistuksen myötä tulisi soveltuvan korkeakoulututkinnon suorittaneet, alalla vähintään kaksi vuotta työskennelleet radiokemian ja säteilyfysiikan asiantuntijat todeta hakemuksesta säteilyturvallisuusasiantuntijoiksi ilman lisäkoulutusta. Erityisesti ne henkilöt, jotka ovat toimineet vähintään kaksi vuotta nykyisen määritelmän mukaisina säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavina johtajina, tulisi todeta säteilyturvallisuusasiantuntijoiksi ilman hakemusta. Jos em. henkilöltä edellytetään lisä- tai jatkokoulutusta, herää kysymys, kuka sitä voi antaa ja mikä olisi lisäkoulutuksen tarve. Lisäksi tulee huomioida, että yliopistojen tai ammattikorkeakoulujen pätevyysvaatimuksissa tapahtuvat muutokset voivat aiheuttaa sen, että lakitekstissä mainitut ammattinimikkeet ja niiden koulutuksellinen sisältö voivat muuttua nopeastikin.

Perustelutekstissä korostetaan *"kansainvälisen atomienergiajärjestön (International Atomic Energy Agency; IAEA) suositukset, joiden täytäntöönpanoon Suomi on sitoutunut, huomioitaisiin ja saatettaisiin soveltuvin osin osaksi kansallista lainsäädäntöä"*. Lainsäädännön perustan tulee olla BBS-direktiivi, eikä Suomen säteilylaista pidä tehdä Euroopan tiukinta ja byrokraattisinta. Nämä tuovat lisäkustannuksia ja hallituksen tahtotila, jossa halutaan purkaa byrokratiaa ja kustannuksia ei siten toteudu.

Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet fysiikan laitoksesta professorit Sauli Savolainen ja Jyrki Räisänen.

Helsingissä 12.1.2017

Hannu Koskinen
professori, laitoksen johtaja
Fysiikan laitos
Helsingin yliopisto